

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Redegørelse af 17/1 01 om fremme af religionsfriheden.

(Redegørelse nr. R 10).

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

REDEGØRELSE OM FREMME AF RELIGIONS-FRIHED

Nærværende skriftlige redegørelse om fremme af religionsfrihed er udarbejdet med udgangspunkt i Folketingets vedtagelse af 4. maj 2000, hvorefter regeringen pålægges at udarbejde en redegørelse for, hvorledes arbejdet for religionsfriheden bedst kan fremmes.

Redegørelsen afgives i fortsættelse af udenrigsministerens besvarelse samme dag af forespørgsel F 46 om religionsfrihed af samme dag.

Indledning

Tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed er anerkendt som en absolut rettighed. Det gælder både på globalt og på regionalt plan og i mange staters forfatninger. Herved forstås, at staten ikke må sætte grænser for et menneskes indre tanker, moralske samvittighed eller religiøse overbevisning.

Friheden til udadtil at give udtryk for tanker, samvittighed eller religion, er imidlertid ikke absolut. Der er således, hvor hensynet til statens sikkerhed, orden, sundhed, sædelighed eller andres rettigheder tilsiger det, mulighed for at sætte grænser for udøvelsen af religionsfriheden. Dette må dog ske ad lovgivningens vej.

Det er denne tilgang til religionsfriheden, som kommer til udtryk i FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder, FN's Konvention om Borgerlige og Politiske rettigheder, FN's Erklæring om afskaffelse af alle former for religiøs intolerance og diskrimination på grundlag af religion samt andre internationale og regionale aftaler og praksis på menneskerettighedsområdet.

Gennemgående har religionerne fælles etiske træk, der burde kunne danne bro fremfor at adskille de forskellige kulturer. Man skulle derfor umiddelbart tro, at religionerne selv kunne bidrage til at fremme menneskerettighederne. Det kan næppe anfægtes, at centrale religiøse prin-

cipper, ikke mindst grundreglen om ikke at gøre mod andre, hvad man ikke ønsker gjort mod sig selv, ligger tæt op ad menneskerettighedsprincipperne.

Samtidig må det dog erkendes, at der er betydelige, til dels kulturelt betingede, forskelle mellem religionerne, som selv denne regel ikke kan udviske. Tilmed er lighedspunkterne religionerne imellem ikke altid til menneskerettighedernes fordel.

Næstekærlighedens bud om at drage omsorg for de svage stillede i samfundet harmonerer ganske vist godt med de økonomiske og sociale rettigheder, men visse religioners traditionsmønstre kan være vanskeligt forenelige med visse borgerlige og politiske rettigheder.

I nogle samfund hører dyrkelsen af religion mere til individets privatsfære end andre steder på kloden. Tilhørsforhold til andre religioner eller sekter end den af det etablerede styre diktere eller foretrukne betragtes i flere lande enten som anslag mod statens sikkerhed, lydighedsnægtelse eller frafald med alvorlige fysiske eller sociale konsekvenser.

Flere lande henviser til religionsbaserede systemer som legitimation for diskrimination af kvinder. Det gælder kvinders deltagelse i det politiske liv, erhvervelse af statsborgerskab, deres adgang til beskæftigelse og avancement eller deres stilling i ægteskabet.

Registrering af religiøst tilhørsforhold på personers identitetsbeviser, vilkårlige restriktioner i adgangen til at stifte eller opretholde nye eller bestående religiøse samfund, indskrænkninger i retten til at anvende hellige steder og indviede bygninger til gudsdyrkelse og endog forbud mod privat religionsudøvelse er mange steder udtryk for manglende respekt for religionsfriheden.

Billedet er ikke entydigt, hverken i traditionelt ateistiske samfund eller i samfund med én dominerende religion. Øget respekt for religionsfriheden skyldes både de enkelte samfunds beslutning om at træde ud af selvskabt isolation og den konstante opmærksomhed, som bliver menneskerettighederne, herunder religionsfrihed, til del på globalt, regionalt, bilateralt og nationalt plan, samt en øget dialog religionerne imellem.

Globalisering, og i særdeleshed den ny informationsteknologi, åbner for øget social, kulturel og økonomisk kontakt, men stiller os også klart over for en udfordring om at tilsikre, at det ikke kun er eliten i samfundene eller de udviklede